

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău din 15 ianuarie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2019, declarat de avocata Sorina Arnaut, în numele inculpatului

Cotelnic Valentin XXXXXX.

instanța de fond:

Termenul de examinare,
27.02.2017 – 15.01.2019,

instanța de apel:

12.03.2019 – 28.05.2019,

instanța de recurs:

23.10.2019 – 04.12.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 15 ianuarie 2019, Cotelnic Valentin a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la 3 ani închisoare.

Potrivit art. 90¹ alin. (1) Cod penal, pedeapsa de 1 an și 6 luni închisoare, urmând să fie executată în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere, iar executarea pedepsei rămase fiind suspendată condiționat pentru o perioadă de probațiune de 1 an și 6 luni.

2. Instanța de fond a constatat că la 01 iulie 2016, aproximativ orele 22.50, inculpatul Cotelnic V., aflându-se la volanul automobilului „BMW X6”, pe teritoriul stației de alimentare cu petrol „Rompetrol”, amplasată în str. T. Vladimirescu 4, mun. Chișinău, fără careva motive întemeiate, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, cu o deosebită obrăznicie, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Legaciov S., amenințându-l cu aplicarea violenței, concomitent efectuând o împușcătură în direcția lui dintr-un pistol de model „Margo”.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut parțial vinovăția, dar, aceasta fiind dovedită integral prin probele administrate, i-a încadrat acțiunile în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor și de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite cu aplicarea armei.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, care se pedepsește cu închisoare de 3 la 7 ani, că a recunoscut parțial vina, are la întreținere trei copii minori, nu au fost stabilite circumstanțe atenuante și agravante, concluzionând că reeducarea și corectarea lui este posibilă prin aplicarea unei pedepse cu închisoare, aceasta fiind echitabilă și proporțională faptelor comise, aplicând în privința acestuia și prevederile art. 90¹ alin. (1), (3) Cod penal, adică suspendarea parțială a executării pedepsei, prima parte a pedepsei urmând a fi executată în penitenciar.

Astfel, motiv al suspendării parțiale a executării pedepsei îl constituie modul, forma, comportamentul și gradul prejudiciabil al infracțiunii comise, reprezentând un moment periculos pentru societate, deoarece inculpatul, fiind deținător legal de armă, urma, în temeiul art. 16 alin. (1) al Legii nr. 130 din 08.06.2012 privind regimul armelor și munițiilor cu destinație civilă, să folosească arma numai în cazurile expres prevăzute, și anume, numai în tiruri de tragere autorizate în condițiile prezentei legi sau în stare de legitimă de apărare, sau în stare de extremă necesitate.

Însă, nu se atestă legitima apărare sau cauza de extremă necesitate, iar inculpatul a creat o stare de pericol pentru partea vătămată, care era în imposibilitatea de a întreprinde careva măsuri pe moment, creându-i o senzație de teamă, concluzie ce rezultă din vizionarea înregistrărilor video.

Ori, comportamentul inculpatului la momentul comiterii infracțiunii a fost unul pe inițiativă proprie, fără preîntâmpinare, acesta urmând să prevadă anumite circumstanțe care pot surveni urmare a acțiunilor sale.

Deci, în circumstanțele stabilite, este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa cu închisoare parțial, ulterior urmând să fie suspendată partea neexecutată a pedepsei stabilite, pedeapsa având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

3. Avocata Sorina Arnaut a declarat apel și apel suplimentar, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării ei, potrivit art. 90 Cod penal.

Apelanta a invocat că toți participanții la proces au susținut că mâna inculpatului în care avea arma nu a fost îndreptată nici într-un moment către partea vătămată.

Totodată, inculpatul a manifestat căință activă față de cele săvârșite, solicitând suspendarea executării pedepsei pe o perioadă de probațiune, ori, nu au fost stabilite circumstanțe agravante, are trei copii minori la întreținere, anterior nu a fost judecat, împrejurări în care i-a fost aplicată o pedeapsă neproportională și prea aspră, corectarea lui fiind posibilă și fără privare de libertate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2019, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că inculpatul a săvârșit infracțiunea incriminată, stabilindu-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală.

Astfel, la stabilirea pedepsei, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 6, 7, 61, 75-78 Cod penal, aplicându-le corespunzător.

Potrivit art. 61 alin. (1), (2) Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Conform art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia.

Inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, la urmărirea penală a recunoscut parțial vina, are la întreținere trei copii minori, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, nu au fost stabilite circumstanțe atenuante și agravante, instanța de fond corect concluzionând că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă cu izolare de societate, cu aplicarea prevederilor art. 90¹ alin. (1), (3) Cod penal, cu suspendarea parțială a executării pedepsei, prima parte a pedepsei urmând a fi executată în penitenciar, iar restul pedepsei - suspendată, ca ulterior acesta, pe întregul termen de pedeapsă, de sine stătător să se abțină de la comiterea acțiunilor care cad sub incidența legii penale.

Motiv al suspendării parțiale a executării pedepsei îl constituie modul, forma, comportamentul și gradul prejudiciabil al infracțiunii comise, reprezentând un moment periculos pentru societate, deoarece inculpatul, fiind deținător legal de armă, urma, în temeiul art. 16 alin. (1) al Legii nr. 130 din 08.06.2012 privind regimul armelor și munițiilor cu destinație civilă, să folosească arma numai în cazurile expres

prevăzute, și anume, numai în tiruri de tragere autorizate în condițiile prezentei legi sau în stare de legitimă de apărare, sau în stare de extremă necesitate.

Însă, nu se atestă legitima apărare sau cauza de extremă necesitate, iar inculpatul a creat o stare de pericol pentru partea vătămată, care era în imposibilitatea de a întreprinde careva măsuri pe moment, creându-i o senzație de teamă, concluzie ce rezultă din vizionarea înregistrărilor video.

Ori, comportamentul inculpatului la momentul comiterii infracțiunii a fost unul pe inițiativă proprie, fără preîntâmpinare, acesta urmând să prevadă anumite circumstanțe care pot surveni urmare a acțiunilor sale.

Deci, în circumstanțele stabilite, este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa cu închisoare parțial, ulterior urmând să fie suspendată partea neexecutată a pedepsei stabilite, pedeapsa având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

Prin urmare, argumentele invocate în apel sunt nefondate, având un caracter declarativ, ori, fiind analizate circumstanțele comiterii infracțiunii, personalitatea inculpatului, comportamentul acestuia până și după comiterea infracțiunii, lipsa circumstanțelor atenuante, se atestă că corectarea lui este posibilă doar prin izolarea parțială de societate, pedeapsa aplicată prin prisma art. 90¹ Cod penal, nefiind excesivă, fiind legală și întemeiată, proporțională faptelor comise.

5. Avocata Sorina Arnaut a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării, conform art. 90 Cod penal.

Recurenta a invocat că toți participanții la proces au susținut că mâna inculpatului în care avea arma nu a fost îndreptată nici într-un moment către partea vătămată, iar ultimul a confirmat în instanța de judecată că nu are pretenții față de inculpat.

Totodată, inculpatul a manifestat căință activă față de cele săvârșite, solicitând suspendarea executării pedepsei pe o perioadă de probațiune, or, nu au fost stabilite circumstanțe agravante, acesta are trei copii minori la întreținere, anterior nu a fost judecat, împrejurări în care i-a fost aplicată o pedeapsă neproporțională și prea aspră, corectarea lui fiind posibilă și fără privare de libertate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 15), 16) Cod de procedură penală.

5.1. La 04 decembrie 2019, inculpatul a depus o cerere în care solicită aplicarea prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu încetarea procesului penal în baza art. 287 alin. (3) Cod penal.

Ori, s-a căit sincer de cele săvârșite, a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate, lipsind interdicții de aplicare a legii menționate.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Potrivit art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect, se reține că recursul este fondat în drept pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 15), 16) Cod de procedură penală, care prevăd inclusiv temeiurile că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde, instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție (*pct. 5. din decizie*).

Însă, în recursul respectiv, în pofida prevederilor enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârilor contestate, asupra căror motive concrete din apelul declarat nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, care ar fi esența erorilor concrete de drept și a circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că instanța ar fi admis o eroare gravă de fapt, raportată la exigențele art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care ar fi afectat soluția instanței, că nu au fost întrunite elementele infracțiunii, că instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde, că instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză, că norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nu întrunește condițiile de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al avocatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurent.

Ori, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2., 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat au ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 90¹ alin. (1) Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. În cazul în care instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de personalitatea vinovatului, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute întreaga pedeapsă cu închisoare în penitenciar, aceasta poate dispune suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând în hotărâre perioada de executare a pedepsei în închisoare și perioada de probațiune, precum și motivele condamnării cu suspendarea parțială a executării pedepsei. Prima parte a pedepsei se execută în penitenciar, iar restul pedepsei se suspendă. În cazul infracțiunilor grave, partea de pedeapsă ce trebuie executată în penitenciar nu trebuie să fie mai mică decât jumătate din pedeapsa stabilită de instanța de judecată. Totodată, instanța de apel pronunțându-se argumentat și detaliat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării.

În consecutivitatea enunțată, instanțele de fond și de apel, just au concluzionat că în cazul în care inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, care se pedepsește cu închisoare de 3 la 7 ani, chiar și în prezența circumstanțelor invocate de avocat (*pct. 5. din decizie*), suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii în baza art. 90 Cod penal, ar reprezenta o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inequitabilă,

inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Ori, soluția instanței de apel este conformă și jurisprudenței naționale, potrivit căreia, instanțele urmează să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvârșit infracțiuni grave (*pct. 17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 8 din 11.11.2013, Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*).

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, recursul apărării, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 5.* din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele și probele cauzei în latura pedepsei penale.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura pedepsei în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul de pe rol au constituit obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2.-5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că au adoptat hotărâri care conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că au aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

Totodată, instanța de recurs este în imposibilitate de a se pronunța asupra cererii inculpatului privind aplicarea actului de amnistie, deoarece nu este confirmată

conform modului prevăzut de lege și este depusă peste termenul de declarare a recursului, prescris în art. 422 Cod de procedură penală, inculpatul nefiind lipsit de dreptul de a iniția această chestiune în procedura executării pedepsei, potrivit art. 469 alin. (1) pct. 15) Cod de procedură penală (*pct. 5.1. din decizie*)

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Sorina Arnaut, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 15 ianuarie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2019, în privința inculpatului Cotelnic Valentin XXXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 27 decembrie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun